

יביע אומר

בראשות הגאון רבי יגאל כהן שליט"א

גיליון מס' 321

מאמר השבוע
מאת ראש המוסדות
יהודי יגאל כהן שליט"א

פרשת בהעלותך

מקור מים חיים

בו לבדו יראה ברכה בחייו. ועל זה אמר דוד המלך (תהלים מ, ה): "אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי קב". כלומר, מאשר יהיה האדם שהשפיל להבין שאין לו לסמוך על עזרתם של בעלי הכח והנוטים מדריך האמת אל דרך השקר ואינם בוטחים באל אמת, אלא שם את כל מבטחו בה' לבדו (רד"ק ומלבי"ם שם).

הבוטח בהכמתו או בכחו לא ישיג את מבקשו

אם אדם יבטח על חכמתו ותחבולותיו וכח גופו והשתדלותו, שאינו הולך בתמימות בדרך של הבורא יתברך אלא מחפש למלא את רצונותיו בדרך שלו, בנדאי שהיגיעה שלו תהיה לריק וכחו יחלש מרוב השתדלות ותחבולותיו לא יועילו לו להשיג את רצונותיו, כמו שנאמר (איוב ה, יג): "לכד חכמים בערמם" - החכמים הרוצים להתחכם ולהשיג את מבקשם על ידי תחבולותיהם בלי לבטח בה' בהשקם שבעזרת השקרים שהם עושים ישיגו את חפצם, הם נכשלים באותה תחבולה שרצו להצליח על ידה, וגורמים לעצמם רעה.

וכך אמר שלמה המלך (קהלת ט, יא): "שבת יראה תחת השמש, פי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם". אם יהיה אומר זאת איזה בחור צעיר, היינו אומרים לו: "מאיפה אתה יודע, אתה עוד ילד, מה אתה מכין מהחיים שלך". אבל שלמה - שמלך על כל העולם והיה החכם מכל האדם - יודע מה שהוא אומר. וכך הוא אומר לנו: "לא לקלים המרוץ, ולא לגבורים המלחמה, וגם לא לחכמים לחם", כל מה שיש לנו בחיים הכל זה סיעתא דשמיא, הכל זה חסד ה'. אין כל קשר בין החכמה של האדם לפרנסה שלו. הרבה נבונים גדולים יש בעולם וגם הם עובדים קשה מאד, אבל אין להם פרנסה. ולעצמת זאת בעינינו ראינו אנשים רבים שאינם חכמים במיוחד וגם כמעט ואינם עובדים, ובכל זאת מלאים בשפע של ברכה ופרנסה טובה, כי הכל תלוי בגזרת ה' יתברך.

ועל הבוטח ודורש את ה' נאמר (תהלים לד, יא): "כפירים ישו ורעבו ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב", כלומר, גם במקום מדבר שישם כפירי האריות רשו מכל הטרף ולא ימצאו מזונם, דורשי ה' שאינם סומכים על הכח שלהם או של בני אדם לא יחסרו כל טוב שיצטרך. כו. וזו הבטחה שכל אחד מאתנו צריך לזכר אותה בכל יום, שאם נזכר ונדרש את בוראנו ונבטח רק בו, לא יחסר לנו שום דבר מפל הטוב כל ימי חיינו. מתוך ספרו של הרב יגאל כהן. "שער הביטחון".

מי שסומך על כחות אחרים מלבד בורא עולם, הוא דומה לאותם שאמר עליהם הנביא ירמיה (ירמיה ב, ג): "כי שיתים רעות עשה עמי, אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות בארת לשברים". ירמיהו הנביא מוכיח את בני ישראל על שעזבו את הקב"ה הנמשל למקור מים חיים. קשם שהמים נובעים מהמקור שלהם ללא הפסקה - כך הקב"ה הוא המקור היחיד לכל הטובות. וכשם שאין הפסק למים הנובעים מן המעיין - כך אין הפסק לטובות שהקב"ה משפיע על הבוטחים בו. אך בני ישראל שמו את מבטחם באלקים אחרים שנמשלו ל"בארות בארת לשברים", שהם ההפך הגמור מהקב"ה, שהרי בורות המים מקבלים את מימיהם ממקורות חיצוניים והם עצמם אינם מקור לנביעת המים. ועוד, שהם בורות לשברים, כלומר שהמים שבהם אינם מתקמים, וכך גם טובתם של אלה שבני ישראל שמו בהם את מבטחם אינה מתקמת, מאחר שהקב"ה מסיר את השגחתו מהם.

וכן אמר דוד המלך (תהלים קו, כ): "וימירו את כבודם בתבנית שור אבל עשב". בני ישראל בהיותם במדבר המירו את כבודם, שהוא האל המשגיח בטובתם ובכבודם, בתבנית שור שהוא עגל הזהב. הם בחרו להשתחוות לעגל ולעזב את בורא העולם. כך גם הבוטח בזולת הבורא יתברך, הרי הוא עוזב את המקור האמיתי של הטוב שבועולם והולך אחרי דברים בטלים. וכך אמר ירמיה הנביא (ירמיה יז, ה): "ארו הרגבר אשר יבטח באדם ושם קשור זרעו ומן ה' יסור לבו". בפסוק זה מלמד אותנו ירמיה מה חושב בורא עולם על אדם ששם את מבטחו בבשר ודם, שגם אם יהיה לו כסף לרוב לא תהיה לו ברכה בכסף. כמו כן, מי שבוטח בכחו או בחכמתו ומסיר מלבו את הביטחון בה' יתברך, יכול להיות שהוא יצליח בהתחלה, אבל ברכה במעשה ידיו הוא לא יראה.

אך על מי שבוטח בה' יתברך אומר ירמיה הנביא (ירמיה יז, ז): "ברוך הגבר אשר יבטח בה' ויהיה ה' מבטחו". כלומר, ברוך הגבר אשר לא בלבד שיבטח בה', אלא גם יהיה ה' מבטחו, כי הבוטח בה' שיושיע אותו על ידי אמצעים טבעיים, הגם שיבטח בה' בכל זאת המבטח שלו, הינו הדבר שעל ידו ישג בטחונו אינו ה', רק האמצעים הטבעיים שמקנה שעל ידם יושיעהו ה'. והגם שאינו ארו אחר שבוטח בה', מכל מקום אינו ברוך גם כן, שכן אם יבטח בה' שיושיעהו בלא שום אמצעי כלל, עד שה' הוא גם המבטח שלו (מלבי"ם שם). וזו הבטחה מבורא עולם, שכל הבוטח

מאמר השבוע

הנהגות מרן

שאלות ותשובות

דוד המלך

לאשת החיל

פנינים מהפרשה

מוסר עם סיפור

פניני הדף היומי

חדר האוכל שבדרך...

03-8000770

קו לשאלות בהלכה
מבית "יביע אומר"
055-6888100

זמני מניסה ויציאת השבת
הזמנים לפי לוח אזור החיים

יום	ת"א	חיפה	ב"ש
מניסה:	19:27	19:30	19:27
יציאה:	20:21	20:19	20:18
ר"ת:	21:17	21:14	21:14

בירושלים: לנחגים 40 דקות 19:09

הנהגות מרן

רבנו הרב עזריה זוסף זעקל

זיכרון

ומה שרבים הלומדים המשתוקקים לזכור את לימודם, ומצטערים צער רב כאשר זמן מה לאחר עמל ויגיעה רבה להבין את הגמ' והמפרשים והפוסקים, רק זוכרים שלמדו ענין זה אבל פרטיו נשכחו, והתבוננת אל מקומו ואיננו. הנה מעשה היה שבא אברך בר אוריין למרן הגר"ע יוסף זע"א והביע צערו בדמעות על שאינו זוכר את לימודו והכל נושאת הרוח, וביקשו מרן לפתוח בפניו גמרא בדף שיש בו תוס' ארוך כאשר תמצא ידו, והחל מרן לומר את לשון התוס' בעל פה כמונה מרגליות בנגינה ובטעם של הבנה. ואמר לו, וכי אתה חושב על ידי זיכרון מיוחד אני זוכר את התוס' שלמדתי לפני עשרות שנים, שישים פעם שינתי וחזרתי על התוס' מתוך מטרה לזכרו, עד שנחקק בזיכרוני. תבדוק עם עצמך כמה פעמים אתה חוזר על לימודך. והודה השואל בבושת פנים שרחוק הוא מלחזור על לימודו כל כך פעמים.

מקום הזיכרון שבמח האדם דומה ללוח עץ, והלימוד דומה להריטה בלוח על ידי מחט דקה. חריטה קלה, נעלמת לאחר זמן. אבל חריטה החוזרת שוב ושוב על אותו מקום במשך עשרות פעמים, תיצור מראה חרוט שישאר וייראה במלא תפארתו גם לאחר עשרות שנים. וזהו שאמרו רבותינו ז"ל בגמ' קידושין (ל) ושנתת, שיהו דברי תורה מחודדים בפוך, שאם ישאל לך אדם דבר - אל תגמגם ותאמר לו, אלא אמור לו מיד. ור"ל שהחזרה והשינון יוצרים חידוד בזכרון כחץ חד ושנון.

עצה נוספת לזכרון הלימוד מצינו בגמ' עירובין (נד), ברוריה אשכחתינה להווא תלמידיא דהוה כגריס בלחישא, בטשה ביה, אמרה ליה לא כך כתוב ערוכה בכל ושמורה (שמואל ב' כג, ה), אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך, משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת. ועוד איתא התם אמר ליה שמואל לרב יהודה שינא, פתח פומיך קרי, פתח פומיך תני, כי היכי דתתקיים ביך ותוריק חיי. שנאמר כי חיים הם למוציאיהם ולכל בשרו מרפא (משלי ד כב), אל תקרי למוציאיהם אלא למוציאיהם בפה. ע"כ. וביאור הדבר כמש"כ המהר"ל ז"ל בנתיבות עולם (נתיב התורה פ"ד ד"ה ועוד) "כאשר מוציא הדיבור מן הפה, מקבל כח הזכור את הדיבור (ר"ל נכנס הדיבור אל מערכת הזכרון), ונרשם בכח הזכור כאשר מוציא הדיבור מן הפה".

עצה שלישית, להתפעל מהלימוד כאדם המתפעל מדבר פלא שראה, או מענין נכבד וחשוב שגילה, והוא ענין שבידו לסייע לו במאד כל ימי חייו. הרי בלי ספק הדבר ייחקק בזיכרונו לרוב חשיבותו והתפעלותו ממנו. כך כאשר יאמר הלומד לעצמו בהחלטיות גמורה הניי חפץ מאד לדעת כל פרט ופרט שבתורת ה' כל ימי חיי, ולזכרו היטב הן בעולם הזה והן בעולם הבא, ועל כן מאמר זה ודף זה, חשוב הוא לי ביותר. וכך ייגש בכל יום ובכל עת ללימודו.

עצה רביעית רמוזה בכתוב: ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' למען תזכרו (במדבר טו, מ). מח הקולט מראות נגיעים ומהרהר במחשבות רעות, דומה ללוח מגנט מרוח בבוץ, שכל זמן שלא יסירו ממנו את הבוץ ויבריקוהו, לא ידבק אליו שום ברזל. ועוד נרמז באומרו ז"ל "שמור וזכור בדיבור אחד נאמר", שהזכירה תלויה בשמירה. והשומר עיניו ומחשבתו זוכר לימודו (מתוך ספר ההקדמות לבני תורה עמ' נח - נט, מאת הגאון הרב זמיר כהן שליט"א, ניתן להשיג במס' 073-222-1250).

שאלות ותשובות

מאת הרב יצחק שנייד

שאלה: האם מותר לאפות עוגה שאני מניח עליה בננות שהם מאוצר בית דין?

תשובה: אסור להשתמש בפירות שביעית בדרכים שאין דרכו בכך כמו שכתב הרמב"ם בפרק ה מהלכות שמיטה שאסור לבשל פרי שדרכו לאכול חי ונראה שבננות אין דרכם כל כך באפיה ולכן לא יאפו את הבננות בתנור.

שאלה: האם מותר לעשות שייק פירות מאפרסק ונקטרינה של אוצר בית דין?

תשובה: דעת הרמב"ם פרק יא מהלכות תרומות שמותר לסחוט פירות הקדושים שביעית רק ענבים וזיתים שהשתנו למעלותא וברכתם אינה שהכל, ויש מתירים גם שאר פירות שרובם עומדים לסחיטה כגון תפוזים ולימונים אבל נראה שנקטרינה ואפרסק אין רובם לסחיטה ולכן לא יעשה מהם שייק מפירות של קדושת שביעית. עיין יבי"א (ח"ח סי' לו ושביטת השדה עמ' שה).

שאלה: אני משתדל להחמיר שלא לאכול היתר מכירה ורציתי לדעת אם מביאים לי פירות שנקנו בהיתר מכירה האם מותר לי לאכול?

תשובה: גם מי שמחמיר לא לאכול היתר מכירה יש הבדל בין פירות לירקות שירקות הם עצמם אסורים (למי שמחמיר) משום ספיחין אבל פירות אינם נאסרים באכילה (אע"פ שהחקלאי לא שמר שמיטה) ורק אסורים במקח וממכר ולכן מותר לאכול את הפירות וישמור עליהם בקדושת שביעית. (עיין באור לציון שביעית בהקדמה.)

שאלה: יש לי שכן שיש לו בבית עץ מנגו ועכשיו שנת שמיטה והוא לא מפקיר לכולם אבל לי הוא מסכים לקחת האם אני צריך לעשר מזה?

תשובה: לפי דעת מרן הבי"י כל אדם שלא הפקיר את פירותיו אינם מופקרים וחיובים במעשר ולכן היות ואינו מפקיר את הפירות לכולם צריך לעשר ללא ברכה (היות ויש חולקים על הבי"י) וגם צריך לשמור על קדושת הפירות. (עיין שו"ת אבקת וכול סי' כד שביטת השדה עמ' שמא.)

דוד המלך

מאת הרב אליהו עמר שליט"א

המלך דוד

דוד ויהונתן נפגשים לראשונה

לאחר שהרג דוד את גוליית, החלה שמשו להאיר בעולם, ושאלו אהב את דוד, אך אהבה זו סרה במהירות כתוצאה ממעשה שהיה, גוליית, גרם לעם ישראל להיות שרויים בפחד נוראי במשך ארבעים יום, ולאחר מותו פרצה שמחה מליבות עם ישראל, המלך ערך 'תהלוכת ניצחון' בערי ישראל, כשדוד מחזיק בידו את ראשו הכרות של גוליית, כשמטרתו לגרום בצורה ויזואלית לשחרר את הפחד מליבות האנשים, שאין להם לחשוש מפניו, כעין זה מובא בגמרא (פסחים ק"ח ע"ב), לאחר קריעת ים סוף חששו בני ישראל, שמא גם המצרים ניצלו כמותם, וכעת הם עולים ליבשה ממקום אחר, מה עשה הקדוש ברוך הוא להוציא את החשש מליבים? אמר לשרו של ים לפלוט את גופות המצרים ליבשה, ורק כשראו בני ישראל את מצרים מת על שפת הים, נחה דעתם.

המשפט שעורר את העוינות ב'תהלוכת הניצחון' השמחה היתה כה גדולה, וגם כל הנשים יצאו לראות את שאול המלך, הנביא מתאר את אשר התחולל ברחובות הערים (שמואל א יח, ו) 'ותצאנה הנשים מקל ערי ישראלי לשרי ונתחוללות לקראת שאול

המלך, בתפישם בשמחה ובשלישם", בשמחתם, אמרו הנשים משפט שעורר את שנאתו של שאול כלפי דוד, וכך אמרו (שמואל א יח, ז) "הֲפֹה שְׂאוֹל בְּאֶלְפֵינוּ, וְדָוִד בְּרִבְבֵיתוֹ", למשפט זה יש משמעות חיובית וגם משמעות שלילית, המשמעות החיובית, ששאל נצרך לכמה אלפי אנשים להכות את הפלישתים כפי שקרה במלחמת המכמש, ואילו דוד נאלץ לכמה רבבות מיישראל על מנת להילחם בפלישתים, כפי שהיה לאחר הריגת גוליית, כשנסו הפלישתים ודוד רדף אחריהם יחד עם רבבות מבני ישראל, לעומתו שאול המלך נצרך לקהל מועט כדי לנצח את הפלישתים שהגיעו עם צבא רב (שמואל א יג, ה) "כחול אָשָׁר על שַׁפַּת הַיָּם", ולכן מעלתו גדולה מדוד שנוקק לקהל מרובה כדי להניס את הפלישתים.

אך שאול בחר לשמוע את הפרשנות השלילית, שכוונת הנשים לומר ששאל היכה רק אלפי פלישתים, ואילו דוד המלך היכה רבבות פלישתים, על משקל הפסוק (תהלים צא, ז) "יַפֵּל מִצֵּדָךְ אֶלְפֵי, וּרְבָבָה מִיַּמִּינֶךָ", כאשר יד שמאל שהיא היד החלשה, מכה אלף אויבים, ולעומת זאת יד ימין שהיא היד החזקה, מכה עשרת אלפים אויבים, ומכאן הבין שאול המלך שהם מכנים אותו כיד שמאל, דהיינו שאינו מסמל את עיקר הנהגת העם, כשם שיד שמאל היא היד החלשה, ואילו את דוד מכנים כיד ימין, לרמוז

שהוא ראוי להיות עיקר הנהגת העם, ולכן אמר שאול בליבו (שמואל א יח, ח) "לָדָוּ רִבְבוֹת, וְלִי נִתְּנוּ הָאֶלְפִים, וְעוֹד לוֹ אֶךְ הַמְּלוּכָה". ונשאלת השאלה, מדוע חשש שאול המלך שאהדת העם לדוד תגרום לו לאבד את המלוכה?

החיד"א ('חומת אנך' שמואל א יח, ח) מבאר, שחרה לשאל שהזכירו את שמו ללא תואר מלכות, וכאילו השוה את כבודו של דוד, לכבודו של שאול המלך, ולכן אמר 'ועוד לו', דהיינו, שאף אם היו משבחים את דוד שהיכה יותר מרבבות, לא היה אכפת לו, ומה שהפריע לו זה הלשון 'אך המלוכה', כלומר שלא הזכירו את שמו עם תואר מלכות.

להזמנת כל ספרי הרב אליהו עמר, כנסו לאתר "אופקים בוקס" או למוקד המכירות 055-67-25-138

סוד הנסיונות

"וידבר ה' אל משה לאמר: קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אתם" (במדבר ח, ה-ו). נאמר במדרש תנחומא (ח) על פסוק זה: קח את הלויים. זה שאמר הכתוב: ה' צדיק יבחן וגו' (תהלים יא, ה). אין הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה, עד שבהן ובודק אותו ותחלה. וכיון שהוא עומד בנסיונו, הוא מעלה אותו לשררה. ע"כ לשון המדרש.

אחד מחסדי ה' יתברך עם האדם, להעמידו בנסיונות למען יפיק מהם תועלת רבה אם יעמוד בהם. וכן הוא בכל נסיון בכל ענין יהיה, טמונה הזמנות פז לפעול גדולות ונצורות, ולהשיג מעלות שאין בידו להשיג בזמני השגרה. וכמו שאמרו במדרש תנחומא הזכר "אין הקדוש ברוך הוא מעלה את האדם לשררה, עד שבחן ובודק אותו תחילה, וכיון שהוא עומד בנסיונו, הוא מעלה אותו לשררה". כמה תפילות התפלל אותו אדם וכמה צדקות נתן כדי שיקדמוהו בעבודתו לתפקיד מנהל, ובקשתו התקבלה אם יוכיח עצמו שרגיש הוא לזולת, והנה נשלח אליו מן השמים אדם שאינו מכיר ומבקש את עזרתו, אך הוא דחאו מעל פניו. ואינו יודע שבדחייתו זו דחה במו ידיו את החתימה על האישור המוכן למילוי בקשתו, ואחר כך מתלונן כל ימיו מדוע לא נענה ה' לבקשתו. הלא על כגון זה נאמר: "אנלית אדם תסלק דרבו ועל ה' יזעף לבו". אבל עובד ה' העומד בנסיונות הנקרים לפניו, זוכה ועלה לגדולה. וזהו שמצאנו ביוסף הצדיק, שתחילה נבחן בנסיון אשת פוטיפר, ורק לאחר שעמד בו עלה לגדולה ולמלכות, וזכה להיקרא יוסף הצדיק לדורות עולם, כמבואר שם במדרש תנחומא. ואילו, לעומתו, שאול המלך, הפסיד את המלוכה כאשר הלך אחר דעת עצמו ורצון העם, ועבר על הוראת ה' יתברך, על אף שעשה זאת מתוך כוונה טובה. ועל טעותו זאת הוכיחו שמואל הנביא באומרו לו: "החפץ לה' גללות וזבחים קשמים וקול ה' הנה שמע, מזבח טוב. להקשיב, מחלל אילים" (מתוך האדם במעגל השנה מאת הגאון הרב זמיר כהן שליט"א, ניתן להשיג בהדברות במס' 073-222-1250).

תבינו אותי

פתאום זה נסדק. בעצם, ממש לא פתאום. תמיד היו סדקים. עוד לפני הטבעת. רק שלאט לאט נפערו פיהם ונהיו בורות, בורות שאותי כמעט אכלו. מה אני אגיד לכן, זה לא פשוט. תמיד חלמתי שהכול יהיה אצלי ורוד, ניסיתי את כל כולי, נתתי את נשמתני, ולא, זה לא הלך. זה גמר לי את האוויר, החמצן היה יקר מיהלומים שקיבלתי לאירוסיין.. לא אכפת לי כלום, העיקר לנשום.

העיניים, האכזבות, הצקצוקים, כולם ועוד, של השכנים והשכנות, הדודים והדודות, הוסיפו יופי לכובד של הניסיון.

מה הם חושבים לעצמם, שאם יגידו "אבל מה קרה" בטון יותר המום, זה יעזור? זה יקל מעליי את הקושי שגם ככה אני קורסת תחתיו. אז לא, לא רציתי להתגרש. לא רציתי לעלות (או לרדת) במדרגות הרבנות. אבל בסוף, הרגליים שלי רצו לשם, לבד.

החיים הובילו אותי לשם, או אני הובלתי אותם. או בעצם בורא עולם? זה לא משנה. זה קרה. ועכשיו מה? איך מסתכלים עליי במכולת? מה אני אמורה להסביר לכל מי שמשתכל בחמולה או רחמנות? למה בכלל אני אמורה להסביר? זה מה שקרה ודי. אני לא מסכנה. אני לא רוצה שירחמו עליי, אני בריאה וחזקה.

וכן, אני אגדל ילדים לבד. יהיה בסדר. למה לרחם עליי כל הזמן? יש את המחמירים, שכועסים עליי גם מישוהו יודע מה עברתי? מישוהו מרגיש את תחושת הבדידות או הפחד שחוויתי? אפילו ההורים שלי לא מבינים מה עבר עליי, ולא, זו לא הייתה אלימות חס ושלום. אבל מי אמר שרק מאלימות אפשר לצאת משוגעים?! לפעמים זה כל כך בשקט, שאף אחד לא יודע ולא מרגיש. בקושי אני מספרת את הסיפור שלי לעצמי.

אז הלו, משפחה, דודות, חברים, עולם, שכנות וחברות לספסל הגינה - הכול בסדר. אני אסתדר. רק תבינו אותי. אני מאושרת (רוצה להיות), אני אחייך והילדים שלי יהיו טובים ומאושרים בעזרת ה'. למה אני אומרת את כל זה? ומאפיפה אני יודעת את זה? כי מעל כל האנשים הפחות נחמדים שנתקלתי בחיי, ותאמינו לי שנתקלתי, יש לי את אבא שלי. שהוא אבא גם של החברות המצליחות והנשואות, והוא גם של הרווקות המבוגרות, והוא גם אבא של הילדים שלי. האבא השפוי בסיפור, האבא האמיתי שאוהב ללא גבול וללא תנאי. זה שתמיד היה ותמיד יהיה.

זה שבא לי מאוד להישען עליו תמיד, אבל גם זה סיפור בעד עצמו. מה אתן חושבות? שאין ניסיונות? אתם רואים ברחוב, גרושה, לא משנה עם או בלי ילדים, שמתחילה לשנות את לבושה, ששואלת את עצמה מידי יום ביומו, האם להוריד את כיסוי הראש או לא. ויש כאלו שמיד החליטו להוריד או הפוך. וכולם מסתכלים ושופטים כאלו הם הדיינים בבית דין של מעלה. אז תדעו כולם - שלהחזיק באמונה לבד, זה ניסיון. ובמיוחד אחרי שעברנו דבר אחד או שניים בחיים.

לשאוב את החיות מבאר האמונה ולא בעזרת בשר ודם שנמצא לצידך, זה לא קל. אז בבקשה אל תשפטו אותי, ונשים כמוני. אל תתייחסו אליי ככזאת שלא היה לה כוח לעבוד קשה על המידות, או כאחת שוויתרה מהר מידי, או כאחת מסכנה, שסבלה הרבה וצריך לעזור לה להתקדם. כי הכול בסדר, אני מקווה, אני רוצה, וליה עוד יותר טוב, לא? אבל התפקיד שלכם, כסביבה, צריך להיות רגיל, תומך ללא מילים, ללא מבטים, ללא רחמים.. מזה יש לי בשפע. אני בן אדם רגיל, שהמסלול שלו כנראה מפותל יותר משלכם, אומרים נשמה גבוהה, לא!?

אבל העיקר הוא שאמשיך להיות אופטימית, כי טוב לי יותר לבד. כרגע. היה לי קשה ביחד. אז תבינו שאולי עכשיו דווקא אני מאושרת, אולי פעם החיוך היה מזויף, והיום הוא מתוך הלב פנימה. והילדים? מה אני אגיד, יסתדרו כנראה, לא? אין ברירה. הם חייבים. יש להם אבא. גדול הרבה יותר מאיתנו, ומבין יותר מכולנו. הוא העביר אותנו את הדרך הזאת, לכתחילה, לא בדיעבד. כך אומרים, נשתדל להאמין לא רק לכתוב. אני מבינה שאתם רוצים לעזור, אבל האמת, אין לי כל כך מקום להכיל גם את ההבנה שלכם. כרגע אני מתרכזת בעצמי. ובילדיי. הטלטלה הזאת באמת טילטלה אותנו, האדמה כבר לא כל כך יציבה מתחת לרגלינו, אף פעם לא הייתה. אני צריכה לכוון אותה בעשר אצבעותיי. אז כולי תפילה שאזכה להסתכל על החיים באמונה, ולא להתבלבל. כי ליפול הכי קל, להחזיק חזק באמונה ובצינונות זה לא פשוט.. אולי פשוט תתפללו עליי שיהיה לי את הכוח לעמוד בניסיונות האלו. ושאזכה לעתיד טוב. יותר משהיה.

מוסר עם סיפור
טאת הרב יצחק עמר שליט"א

המתלונן הסדרתי

בפרשת שלנו אנו מוצאים תופעה מעניינת, ה'מתאוננים' - מתלוננים, דומה שכולם מכירים את זן האנשים האלה, שתמיד אבל תמיד יש להם תלונות, הם אף פעם לא מרוצים, אף פעם לא טוב להם, קשה מאד לגרום להם הנאה כלשהיא מלבד הנאת התלונה, הם קרוצים מאותו חומר של המתאוננים שבמדבר, שהם בעל אלפי הטעמים לא טוב היה להם כי חסר בו (מטעמי בריאות) טעמים של האבטיחים, השומים והבצלים ועוד. במבט אובייקטיבי אפשר לומר שהמתלוננים זה אנחנו, כן, אני אתה והוא. אנחנו מתלוננים על הקשיים, מתלוננים על החיים, לא טוב לנו פה, ולא נוח לנו שם, כולנו מלאי תלונות כרימון.

אם נעמיק קצת נגלה שיש פה כמה נקודות לעיון: א. האם באמת אנו מעריכים ומודים למלך מלכי המלכים על כל הטוב שנתן לנו? ב. האם באמת מגיע לנו את התלונות - הבקשות שלנו? ג. האם בעצם זה תלונה או סיבה למסיבה? ד.

המשך מוסר עם סיפור

וקראו לו קברניט שהפקיר את נוסעיו, והודח מעבודת הרכבות, ופשוט ביוזמו כולם, ומיודענו ג'ון אומר לעצמו לא יאומן שני סיפורים בהפרש של 60 שנה, אחד מפקיר את נוסעיו, ואחד מנסה להציל את חבריו במצב של אפס סיכויי הצלחה. הכיזד?

ולאחר מחשבה מרובה, החליט מר ג'ון להפוך את הקערה, וכתב שלדעתו מר ד. סקוט עשה את המעשה הנכון והצריך, כיון שהערך עליון הגדול ביותר זה חייו של האדם וזה מה שעשה. מה שאין כן אותו שחיין שזלזל בערך העליון שנקרא 'חיים' ואם כן הוא פושע וצל"ש ודאי לא מגיע לו.

לאחר הגשת העבודה החליט הפרופסור במקום שיניח את עבודתו בכניסה לאוניברסיטה ושכל סטודנט יחווה דעתו, וכך הצטברו הדעות לכאן ולכאן. [לנו פשוט שהתורה אומרת שחיין קודמים ונהג הרכבת צודק והשחיין כמעט בגדר 'מאבד עצמו לדעת'].

אבל הבה ונתבונן ונגלה שלכל מעשה יש שני צדדים, יש את הצד החיובי ויש את הצד השלילי, והשאלה מה אדם בוחר – כן בענין הקב"ה.

מזמינים אותו לטקס. הכין את עצמו כדבעי למעמד הנשגב, ושם כמובן לא הפסיקו לראיין אותו לכרכר סביבו, והפלישים של המצלמות סינוורו אותו תרתי משמע. ובסופו של יום הוא החליט אני לא ממשיך בצבא, אני רוצה להיות עיתונאי, האדרנלין שזה הכניס בו כבש את כל כולו והחליט שכנס לעובי הקורה.

למד עיתונאות ולאחר תקופת הלימודים הראשונה היה צריך להגיש עבודה עיתונאית, הוא נבר לו בארכיון, וגילה סיפור שקרה 60 שנה קודם לכן נהג הרכבת בשם ד. סקוט עבר את הגשר מעץ והוא הרגיש הגשר מתחיל לנוע על מקומו, והבין שאין לו סיכוי לעבור את הגשר הוא וחמשת הקרונות המחוברים אליו, ועשה את המעשה הבא, הרים את המעצרת המחברת בין הקרונות לקטר, וכך הוא נהפך להיות קל יותר וכך במהירות הצליח לעבור את הגשר ובסיומו נפל הגשר עם כל הקרונות על 80 נוסעיו. העיתונאי מספר שזה דבר שזעזע את המערכת על חוסר נטילת אחריות

פניני הדף היומי

מאת הרב יחזקאל שטיינמאן

מצות עונג שבת

אלו שבתות וימים טובים ופרש"י שלא יבטל עונג שבת (מסכת יבמות דף צג) בסוגיתנו הגמרא מספרת לו שהיה לר' ינאי אריס (פועל שעובד בשדה) שהיה רגיל להביא לו פירות בכל ערב שבת, ופעם אחת איחר מלהגיע בשעה מוקדמת, ורבי ינאי לקח פירות מביתו והפריש מהם מעשרות על הפירות שעתידים להגיע אליו, והסתפק אם עשה כראוי שהפריש על פירות שלא באו לרשותו ונמצאים במקום אחר, ואמר לו רבי חייא שעשה כהוגן והביא ראייה מהפסוק "למען תלמד ליראה את ה' אלווקך כל הימים" אלו שבתות וימים טובים שיש להזהר שלא לבטל מהם מצות עונג שבת.

והנה הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו שו"ת רב פעלים (חלק ג סימן כב) חקר האם מצות עונג שבת היא מהתורה או מדרבנן, ויש לכך כמה השלכות בהלכה וביניהם כשאומר לשם יחוד ומתכוון לקיים מצות עונג שבת אם צריך לכוון שמקיים מצוה מהתורה או מדרבנן, והביא פירוש התרגום לרבי יונתן בן עוזיאל על הפסוק ושמר בני ישראל את השבת שתירגם וינטרן בני ישראל את שבתא למעבד, תפנוקי שבתא לדריהון קיים עלם ומבואר שהוא דורש את הפסוק וסובר שזוהי מצוה מן התורה, וכן כתב הרשב"א בשו"ת (ח"א סימן קצז), שזוהי מצוה מהתורה והביא ראייה מהפסוק שהביאה סוגיתנו.

והנה הרמב"ם (בפרק ל' מהלכות שבת הלכה א') כתב ארבעה דברים נאמרו בשבת שניים מן התורה ושניים מדברי סופרים והם מפורשים ע"י נביאים, ושבתורה הם שמור וזכור, ושבתפרישו בנביאים כבוד ועונג שנאמר "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד", וביאר איזה עונג שבת שאמרו חכמים שצריך לתקן תבשיל שמן ביותר ומשקה מבושם לשבת הכל לפי ממון האדם, ונחלקו הפוסקים מהי דעת הרמב"ם, הרב ערך השולחן דייק מדברי הרמב"ם שכתב שהם דברי סופרים שסובר שכבוד ועונג שבת הם מדרבנן, אמנם החתם סופר בחידושו כתב שהרמב"ם סובר שהיא מצוה מהתורה ודרך הרמב"ם לקרוא את מצוות התורה דברי סופרים (ובספרי הרי"ח הטוב ביאורים והערות על שו"ת רב פעלים הבאתי את שיטת הפוסקים).

עוד כתב הגאון רבינו יוסף חיים זצ"ל בספרו בן איש חי שגם כשאדם עושה מצוה באכילה ומתכוין באכילה גם להנאת גופו מקיים בכך מצות עונג שבת מן המובחר, ובספר קדושת לוי ביאר שהטעם שנתן לנו הקב"ה מצוות שהגוף נהנה מהם בכדי לזכר את הגוף, ולכן ראוי לפני שאוכלים וטועמים בשבת קודש לכוון לכבוד ועונג שבת קודם ומרויחים מכל העולמות עולם הזה ועולם הבא.

שבת שלום.

מס' 2

המסעדה

מסעדת החסד מבית "יביע אומר"

לצד רחמי"ם ב"ר משה סקוטסקי וצ"ל

יש אזכרה

לאחד מיקירכם?

בתרומה של 400 ש"ח השתתפות ב"מסעדה"

תהיו שותפים להאכיל למעלה ממאה ועשרים איש לעילוי נשמתם

להשתתפות ח"י"גו: 03-8000770

בסיעתא דשמיא יצא לאור ספר

"אשרי הגבר"

על דמותו ותורתו של הגה"צ רבי מסעוד ועקנין זצ"ל, שריד לדור דיעה מחכמי מרוקו.

ניתן להשיג בפלאפון: 0556787656 ובמייל: zicuy.harabim26@gmail.com

ניתן להזמין לשיעורי תורה / אזכרה ברה"ב הארץ רבנים מכולל "יביע אומר" 03-8000770

נר המיד לע"נ ר' מנשה בן רחל ז"ל ולע"נ שושנה מזהין בת זיוה ע"ה

בתרומה של 250 ש"ח אתם שותפים בהפצת העלון ב: 20,000 עותקים